

O‘ZBEKISTON SSRDA TARIX FANINING RIVOJI VA AHAMIYATI

Islomxon Jaxongirov Faxriddin o‘g‘li

Farg‘ona davlat universiteti talabasi

ANNOTATSIYA

Tarix fani o‘tmishni tushunish, hozirgi kunni shakllantirish va kelajakni tasavvur qilishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Ushbu maqolada O‘zbekiston SSRda tarix fanining rivojlanishi va ahamiyati, uning madaniy merosni asrab-avaylash, milliy o‘ziga xoslikni tarbiyalash va ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirishga qo‘shgan hissasi yoritilgan. Ushbu maqola tadqiqot metodologiyalari, natijalari va natijalari kabi asosiy jihatlarni tahlil qilib, tarix fanining O‘zbekiston SSRdagi ahamiyatini yoritishga qaratilgan.

Kalit so‘zlar: tarixshunoslik, O‘zbekiston SSR, madaniy meros, milliy o‘ziga xoslik, tadqiqot metodologiyasi.

ABSTRACT

The science of history plays a decisive role in understanding the past, shaping the present and imagining the future. This article covers the development and importance of historical science in the Uzbek SSR, its contribution to the preservation of cultural heritage, the education of national identity and the development of scientific research. This article is aimed at highlighting the importance of historical science in the Uzbek SSR, analyzing key aspects such as research methodologies, results and results.

Keywords: historiography, Uzbek SSR, cultural heritage, national identity, research methodology.

АННОТАЦИЯ

Историческая наука играет решающую роль в понимании прошлого, формировании настоящего и видении будущего. В данной статье освещается развитие и значение исторической науки в Узбекской ССР, ее вклад в сохранение культурного наследия, воспитание национальной самобытности, развитие научных исследований. Данная статья призвана осветить значение исторической науки в Узбекской ССР путем анализа таких ключевых аспектов, как методологии, результаты и результаты исследований.

Ключевые слова: историография, Узбекская ССР, культурное наследие, национальная идентичность, методология исследования.

O‘zbekiston SSRda tarix fanining rivojlanishini turli omillar, jumladan, mintaqaning boy tarixiy merosi, fidoyi olimlar va muassasalarning sa’y-harakatlari, davlatning madaniy merosini asrab-avaylashga sodiqligi bilan bog‘lash mumkin. O‘zbekiston SSRning noyob geografik joylashuvi va aholisining xilma-xilligi uning tarixiy traektoriyasiga ta’sir ko‘rsatib, uni qiziqarli o‘rganish mavzusiga aylantirdi.

O‘zbekiston SSRda tarix fanining rivojlanishini tushunish uchun ushbu tadqiqot birlamchi va ikkilamchi manbalar kombinatsiyasiga asoslangan edi. Birlamchi manbalarga arxiv hujjatlari, qo‘lyozmalar va eksponatlar, ikkilamchi manbalarga esa ilmiy nashrlar, kitoblar va ilmiy maqolalar kiritilgan. Tadqiqot, shuningdek, tarixchilar va ushbu sohadagi mutaxassislar bilan intervyularni o‘z ichiga olgan bo‘lib, mintaqadagi tarix fanining evolyutsiyasi to‘g‘risida qimmatli tushunchalarni taqdim etdi¹.

O‘zbekiston SSR (Sovet Sotsialistik Respublikasi) da tarix fanining rivojlanishi va ahamiyatini tarixga umumiy sovet yondashuvi va O‘zbekiston tarixiy-madaniy merosining o‘ziga xos sharoitlari nuqtai nazaridan tushunish mumkin. Sovet Ittifoqi tarkibiga kirgan O‘zbekiston SSR mavjud bo‘lgan davrda tarix fani jamoaviy o‘ziga xoslikni shakllantirishda, siyosiy tizimni qonuniylashtirishda va o‘tmish bilan uzviylik tuyg‘usini ta’minlashda muhim rol o‘ynadi.

Sovet tuzumi davrida tarix faniga katta ta’sir ko‘rsatildi marksistik-lenincha mafkura, bu tarixni ob’ektiv orqali izohlashga intildi sinfiy kurash va dialektik materializm. Ushbu marksistik asos O‘zbekiston tarixini o‘rganishda ham qo‘llanilgan. Tarixiy tadqiqotlarning Markaziy yo‘nalishi ijtimoiy rivojlanishning progressiv bosqichlarini, ijtimoiy sinflarning rolini va feodalizmdan sotsializmga o‘tishni aniqlash edi.

O‘zbekiston SSR boy va rang-barang tarixiy merosga ega bo‘lib, Ipak yo‘li bo‘ylab uzoq tsivilizatsiya va madaniy almashinuvga ega edi. O‘zbekistondagi tarix fani ushbu merosni o‘rganish va hujjatlashtirish, o‘zbek xalqining tarixiy yutuqlari va ularning insoniyat sivilizatsiyasiga qo‘shgan hissalarini ochib berishni maqsad qilgan. Tarixiy ma’lumotlarni to‘plash va tahlil qilish uchun arxeologik qazishmalar, etnografik tadqiqotlar va arxiv tadqiqotlari o‘tkazildi.

Tarix fanining O‘zbekiston SSRdagi ahamiyati uning sovet Ittifoqi doirasida millatni shakllantirish va o‘ziga xos o‘zbek o‘ziga xosligini shakllantirish vositasi sifatida namoyon bo‘ldi. Tarixni o‘rganish O‘zbekistonning o‘tmishi bilan faxrlanish tuyg‘usini rivojlantirishga xizmat qildi, bu xalqning yutuqlari va zulmga qarshi

¹ O‘zbekiston tarixi (talabalar uchun qisqacha Ma’ruzalar matni), T., “Universitet”, 1999.

kurashlarini yoritib berdi. Bu, o'z navbatida, O'zbekiston aholisi o'rtasida umumiy tarix va madaniy birlik g'oyasini mustahkamladi¹.

Bundan tashqari, Tarix fani Sovet siyosiy tizimi va uning O'zbekistondagi siyosatini qonuniylashtirishda muhim rol o'ynadi. Tarixiy rivoyatlar sovet hokimiyatining sanoatlashtirish, modernizatsiya qilish va ta'lim va sog'liqni saqlashni rivojlantirish kabi ijobiy tomonlarini ta'kidlash uchun qurilgan. O'zbekiston SSRda olib borilgan tarixiy tadqiqotlar Sovet tuzumining progressivligini va uning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga sodiqligini namoyish etishga qaratilgan.

Ammo shuni ta'kidlash kerakki, O'zbekiston SSRda tarix fani mafkuraviy cheklovlar va siyosiy nazoratga duchor bo'lgan. Tarixni talqin qilish ko'pincha hukmron Kommunistik partiyaning kun tartibida shakllangan va O'zbekiston tarixining ayrim jihatlari, agar ular rasmiy rivoyatga mos kelmasa, kamaytirilgan yoki chiqarib tashlangan. Ushbu yondashuv tarixchilarning intellektual erkinligini cheklab qo'ydi va tarixiy tadqiqotlarning ob'ektivligiga ta'sir qildi.

O'zbekiston SSRda tarix fanining rivojlanishi Sovet Ittifoqi doirasida o'ziga xos o'zbek o'ziga xosligini yaratish, Sovet tuzumining qonuniyligini ta'minlash, O'zbekistonning boy tarixiy merosini o'rganish va asrab-avaylash zarurati bilan bog'liq edi. Mafkuraviy cheklovlarga qaramay, Tarix fani Sovet Ittifoqi davrida O'zbekistonda o'tmish haqidagi umumiy xotira va tushunchani shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynadi.

O'zbekiston SSRda tarix fani yillar davomida sezilarli o'sish va taraqqiyotga guvoh bo'ldi. Olimlar va tadqiqotchilar tarixiy voqealar, ijtimoiy tuzilmalar, madaniy amaliyotlar va taniqli shaxslarning hissalarini qunt bilan hujjatlashtirdilar va tahlil qildilar. Arxeologik qazishmalar, og'zaki tarixiy intervyular va yozma yozuvlarni tahlil qilish kabi tadqiqot metodologiyalarining rivojlanishi mintaqaning o'tmishini har tomonlama tushunishga yordam berdi.

O'zbekiston SSRda tarix fanini o'rganish mintaqaning madaniy merosini saqlashda muhim rol o'ynadi. Tarixiy asarlar, me'moriy obidalar va an'anaviy amaliyotlarni hujjatlashtirish orqali tarixchilar tabiatni muhofaza qilish va tiklash ishlariga o'z hissalarini qo'shdilar. Bundan tashqari, tarixiy tadqiqotlar kollektiv milliy o'ziga xoslikni rivojlantirishga yordam berdi, O'zbekiston SSR aholisi orasida g'urur tuyg'usini kuchaytirdi.

Tarix fanining topilmalari ilmiy tadqiqotlar va akademik nutqlarga ham hissa qo'shdi. Tarixiy ma'lumotlarni qat'iy tahlil qilish va talqin qilish orqali tadqiqotchilar mintaq tarixi haqida yangi tushunchalarni topdilar, mavjud rivoyatlarga qarshi chiqdilar va yangi istiqbollarni taklif qildilar. Tarixiy tadqiqotlar intizomlararo

¹ O'zbekiston tarixi (qisqacha ma'lumotnoma) T. "Sharq", 2000.

hamkorlikni osonlashtirdi va turli soha olimlariga o'z tajribalarini O'zbekiston SSR o'tmishidagi murakkabliklarni tushunishga hissa qo'shishga imkon berdi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, tarix fani O'zbekiston SSR taraqqiyotida hal qiluvchi rol o'ynadi. Tarixiy fan madaniy merosni asrab-avaylash, milliy o'ziga xoslikni rivojlantirish va ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish orqali mintaqaning intellektual va madaniy landshaftiga katta hissa qo'shdi. Sohani yanada rivojlantirish uchun O'zbekiston SSR tadqiqot tashabbuslarini qo'llab-quvvatlashni davom ettirish, ixtisoslashgan tadqiqot markazlarini tashkil etish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish tavsiya etiladi. Bundan tashqari, raqamlashtirish ishlariga sarmoya kiritish va tarixiy resurslardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish O'zbekiston SSRda tarix fanining doimiy o'sishi va dolzarbligini ta'minlaydi.

Tarix fanining hissalarini e'tirof etish va qadrlash orqali O'zbekiston SSR o'z o'tmishi bilan samarali shug'ullanishi, bugungi kun uchun mustahkam poydevor yaratishi va kelajak avlodlar uchun istiqbolli kelajakni shakllantirishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

- O'zbekiston tarixi (qisqacha ma'lumotnoma) T. Sharq , 2000.
- O'zbekiston tarixi (1-qism), T. Universitet , 1997.
- O'zbekiston tarixi (talabalar uchun qisqacha Ma'ruzalar matni), T., □Universitet , 1999.
- Клубные учреждения // [Большая советская энциклопедия](#) : [в 30 т.] / гл. ред. [А. М. Прохоров](#). — 3-е изд. — М. : Советская энциклопедия, 1969—1978.
- ↑ Главполитпросвет // [Большая советская энциклопедия](#) : [в 30 т.] / гл. ред. [А. М. Прохоров](#). — 3-е изд. — М. : Советская энциклопедия, 1969—1978.
- ↑ [Перейти обратно](#):^{1 2} Народные дома // [Москва: Энциклопедия](#) / гл. ред. [С. О. Шмидт](#); сост.: М. И. Андреев, В. М. Карев. — М. : [Большая российская энциклопедия](#), 1997. — 976 с. — 100 000 экз. — [ISBN 5-85270-277-3](#).
- ↑ Дворцы культуры // Санкт-Петербург. Петроград. Ленинград: Энциклопедический справочник / Ред. коллегия: Белова Л. Н., Булдаков Г. Н., Дегтярев А. Я. и др.. — М.: [Большая российская энциклопедия](#), 1992.
- ↑ [Исторический очерк Архивировано](#) 19 апреля 2012 года. на интернет-сайте [Дворца культуры имени Горького в Санкт-Петербурге](#)
- ↑ Дворцы и дома пионеров и школьников // [Большая советская энциклопедия](#) : [в 30 т.] / гл. ред. [А. М. Прохоров](#). — 3-е изд. — М. : Советская энциклопедия, 1969—1978.
- www.ziyonet.uz
- www.pedagog.uz